

Ahmet Kaplan alt emperyalizmle ilgili olarak sendika.org'da harcı alem denilebilecek bir cevap yazısı yazdı. Yazının başlığının "Trump para ararken" olmasını bu nedenle tercih ettim. Kendisine göre emperyalist demek para bolluğu demektir. Türkiye ise sürekli olarak borç aradığına göre bu özelliğe sahip olamaz.

Kaplan anlayışı gereği alt emperyalist tanımını sürekli olarak emperyalist ile özdeş tutuyor, varsın öyle yapsın.

Öncelikle şunu belirtmek gerekir: bir teorinin doğruluk ya da yanlışlığı olayları ne oranda açıkladığıyla ölçülür. Alt emperyalizm belirlemesi Türkiye'nin yaptığı çok sayıda ekonomik ve politik girişimi açıklamaktadır, tersinde ise bunu göremeyiz.

Ahmet Kaplan "domates-biber-patlıcan" ihracıyla sermaye ihracını birbirine karıştırmış. İddiasına göre "Türk inşaat şirketleri yurtdışı operasyonlarında sermaye ihracı filan yapmıyor, taşeronluk yapıyorlar."

Bu saptama tümüyle uydurmadır.

Mustafa Sönmez'in konuyla ilgili yaptığı analizlere göre (bu konuda kendisinin sayfasına bakılabilir) Türkiye'nin doğrudan yatırım biçimindeki (doğrudan yatırım ne demektir bildiğinizi varsayıyorum) sermaye ihracı 2008'de 18 milyar Dolar iken, bu rakam 2017'de 31 milyar Dolara yükselmiştir.

Dış yatırımlar öncelikle en fazla kazanç getirecek olanlara yönelir, sanayi kesiminin payı yüzde 15 kadardır. Üretime yönelik yatırımlarda Şişe-Cam, Anadolu Efes, Ülker, TPAO ve Tosyalı Demir Çelik öne çıkmaktadır.

Bunlardan Yıldız (Ülker) holding ABD ve İngiltere'de çikolata fabrikaları satın almıştır ve bisküvi üretimi alanında dünya üçüncüsüdür. Fabrikalar Pakistan ya da Bangladeş'te değil, İngiltere ve Amerika'dadır.

Liste uzundur, hepsini buraya almayayım. İlgilenen okura 2019'da yayınlanan Küresel iç savaş ve Türkiye kitabımı öneririm.

Gelelim inşaat faaliyetlerine...

Müteahhitlik hizmetleri sektörünün önde gelen yayınlarından Engineering News Record Dergisi'nin bir yıl içinde üstlenilen uluslar arası projelerin toplam bedeli üzerinden her yıl belirlediği dünyanın en büyük 250 müteahhitlik firmasını gösteren listede Türkiye, 2003 yılında 8 müteahhitlik firmasıyla yer alırken, 2017 yılında listeye 45 firma girmiştir. (a.g.e. s. 103)

Başka bir ifadeyle dünyanın en büyük 250 müteahhitlik firmasının yaklaşık beşte bir Türkiye'dendir.

Allah'ın işine olduğu gibi emperyalizmin işine da akıl sır ermiyor vesselam... Türkiye inşaat firmalarına birkaç yerde taşeronluk yaptırmak anlaşılabilir ama bu kadar büyük taşeronluk olmaz.

Gelelim Ahmet Kaplan'ın anlamakta özellikle zorlanacağı konuya: Trump yana yakıla para arıyor.

Yazar gündemi biraz izliyorsa eğer, uluslararası toplantılarda Trump ile Merkel'in atışmasını okumuş olmalıdır. Trump'a göre Almanya savunması için az para harcamakta ve ABD'de dünyanın her yanına yapılmış üslerinin, savaş gemilerinin ve askerlerinin masrafını artık kaldıramamaktadır.

Trump Almanya'dan para istiyor, Almanya da "olur, hallederiz" gibisinden durumu oyalyor ve

sonuçta Trump bu ülkedeki askerlerini çekmeye karar veriyor. Almanya'daki ABD üssü Birinci ve İkinci Körfez Savaşlarında ABD'den gelen uçakların ve askerlerin ikmal merkeziydi yani önemli bir üstür.

ABD neden böyle yapıyor, para mı yok?

Para var ama korkunç masraf da var ve ABD bunu artık kaldıramıyor. Kendileri belirtiyorlar.

ABD'nin para aramasıyla Türkiye'ninki ayrı özellikler taşımakla birlikte para aramak Türkiye'ye özgü değildir.

Ahmet Kaplan yıllar öncesindeki emperyalizm analizinden hareketle emperyalizmin sermaye ihraç etmek olduğunu öğrenmiş ve orada kalmış. ABD'nin sermaye ihraç ettiğini ama ihraç ettiğinden fazlasını ithal ettiğini öğrenmek gereği duymamış.

ABD'ye giren sermaye çıkandan fazladır ya da ABD sonuçta sermaye ithalatçısı bir ülkedir.

Başlıca iki neden sayılabilir:

Birincisi; başka ülkelerden çok sayıda tekel ABD'de üretim yapmaktadır (mesela Almanya otomobil firmaları gibi),

İkincisi; bundan daha önemlisi ABD devlet tahvillerine yapılan yüksek yatırımdır. Başta Çin ve Suudi Arabistan olmak üzere çok sayıda ülke ABD devlet tahvili almaktadır. Neden, çünkü yıllardan beri görüldüğü gibi kazançlı yatırımdır. Bir ülkenin devlet tahviline para yatırmakla o ülkeye borç vermek ya da kredi açmak aynı şeydir.

Ahmet Kaplan'ın anlayacağını umuyorum.

Bu konuda iki alıntı yapacağım.

Birincisi; bir dönem Dışişleri Bakanlığı yapan Albright'ın yardımcısının sözleridir: "Piyasaların görünmeyen eli ancak görünen bir yumruğun varlığında işlevini yerine getirebilir. Bu yumruk ABD ordusudur."

İkinci alıntı Clinton'un danışmanı Kupchan'dandır: "Ülkenin kendi hayat tarzını finanse etmesi, ödemeler dengesi açığını kapatması gerekiyor. Ülke tüketimi sever ve tasarruftan nefret eder. Yatırımcılar da Dolar'ı ve ondaki istikrarı severler." (Bu alıntıları 40 Yıl Sonra TDAS kitabında yer vermiştim. S. 43-45)

ABD'nin sürekli artan dış ödemeler dengesi açığı bulunuyor ve bunu mümkün kılan da Dolar'ın dünya parası olmasıdır. Petrol ve önemli alışverişler, verilen krediler Dolar üzerinden yapılıyor. ABD her türlü müdahaleyi kullanarak başka para biriminin –mesela Avro- öne çıkmasına engel oluyor.

ABD kağıt masrafına para basarak müthiş harcamalarını finanse ediyor. ABD'nin elindeki rezervlerle ABD dışındaki dolar miktarı arasındaki fark o kadar büyüktür ki, hesaplanamıyor.

Araştırmalarda buna "hegemonya rantı" deniliyor ve yıllık 500-1000 Milyar Dolar olarak hesaplanıyor. Doların dünya parası olma özelliği sarsıntı geçirirse, ABD hegemonyası da ekonomisi de ciddi sorunlarla karşılaşır.

Karşılıksız Dolar basmasına rağmen ABD korkunç masrafını yeterince finanse edemiyor ve bu nedenle de para arıyor.

Bu açıklamalar umarım Ahmet Kaplan'a ağır gelmemiştir. İngilizcesi varsa bu konuda çok sayıda yayını izleyebilir, kitapları okuyabilir.

Son bölümde Türkiye ile ABD arasındaki iki “taşeronluk” örneğine değinmek istiyorum. YPG'ye gelinceye kadar başka örnekler bulunuyor.

ABD ile İran arasındaki çelişki ve ABD'nin bu ülkeye uyguladığı katı ambargo biliniyor. İran'ın bu ambargoyu yıllarca Türkiye üzerinden deldiği de bilinen bir sırdır. Bazı Türk bankacıların ABD'de tutuklanması bu nedenleydi. Türkiye doğal olarak yüksek komisyonunu da almıştır.

Bir ülkeye ambargo uygulayan patrona (ABD) karşı o ülkenin ambargoyu delmesine yardımcı olmak; gerçekten de komik bir patron-taşeron ilişkisidir!

Ya Venezüella'ya ne demeli? ABD ile bu ülke arasındaki çelişki biliniyor. Venezüella'da ekonomik durum çok kötü olduğu için Maduro yönetimi ülkenin elindeki altınları piyasaya sürmek istiyor ama ABD ambargosuyla karşılaşılıyor. Devreye kim giriyor; Türkiye. Venezüella'nın altını işleyip satılacak duruma getirmeyi üstleniyor. Mutlaka yüklü komisyon karşılığındadır. Altının eritilmesi, rafinasyonu ve depolanması için seçilen kentlerden önde geleni de Çorum'dur.

Türkiye alt emperyalist tanımına uygun olarak değişik emperyalist merkezler arasında oynayabilmekte ve kendine yol açmaktadır.

Ahmet Kaplan'ın “sol liberal” belirlemesi üzerinde durmayacağım. Kendisinin gerçeklikle ilişkisi bulunmadığı için sağ liberal bile değildir. Gerçeklikten uzak iseniz, ne olduğunuz önemli değildir.

Bilinen yöntemdir, bir konuda barutunuz biterse konuyu değiştirmeye çalışırsınız. ABD ile YPG ilişkisi alt emperyalizm tartışmasında ancak Türkiye'nin ABD'nin taşeronu olmadığı konusunu örneklemek için kullanılabilir. YPG doğru mu yapıyor konusuna da bu nedenle girmedim. YPG yanlış bile yapıyor olsa, bu durum, ABD'nin Türkiye'nin yok etmek istediği bir gücü koruduğu gerçeğini ortadan kaldırmaz.

Alt emperyalizm açısından burada önemli olan ABD ve Türkiye'nin çıkarlarınının karşıt olması, benzer örneklerdeki gibi patron-taşeron ilişkisinin bulunmamasıdır.

Bitirirken bir öneri yapayım: ucuz yöntemlere başvurmayın. Alt emperyalizmi ilk savunan Brezilyalı bir liberaldir dediğinizde ve buradan çıkarsamalar yaptığınızda, size pekala tipik bir ulusalcı olmaktan uzak olmadığınız ve anti emperyalizm görüşlerinizle Vatan Partisi'ninkiler arasındaki benzerlik hatırlatılabilir.

Bunu yapmayacağım, ucuz bir yöntemdir.

Alt emperyalizm konusunda cephaneliğimiz yeterince doludur ve bu tür yöntemlere başvurmamıza da hiç gerek yoktur.